

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foaie socială-culturală. Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

Să luăm aminte!

Ca să menținem „Progresul” la nivel, eventual să-l și lărgim matca de pînă acum, se cere: să fie bine redactat, dar — și cititorii, să-și achite la vreme abonamentul. Atîta!

Vitalitatea unui popor.

Dupăcum un individ este înzestrat dela natură, cu mai puțină sau mai multă putere de vitalitate, totașa și un popor, dupăcum este compus din indivizi sănătoși și muncitori, va rezista mai mult valurilor vieții, decît unul care duce o viață de trîntor și de desfrîu.

Istoria universală ne indică popoare, cari au fost, dar nu mai sînt; unele de o durată efemeră, altele de o durată foarte lungă. Să observăm bine acest fenomen, pentru a ne da seama, că anumite condițiuni cum influențează asupra lungimei de viață a popoarelor. Între cauze se pot enumera: locul natal, solul, starea materială și — educația.

Locul natal, dacă formează un scut de apărare încontra altor neamuri, va contribui pentru conservarea patrimoniului moștenit. Frontierele naturale, rîurile, munții înalți, mările, cele mai bune mijloace de apărare, fiind nemeșugite, decî superioare altor frontiere; locul ocupat de un popor, dacă va avea un climat plăcut și un aer curat, va contribui foarte mult ca rassa care îl locuște se progreseze. Este un lucru constatat de toată lumea, că *muntenii* sînt mai sănătoși, decît ceice locuiesc pe șesuri, cutoatecă la munte clima este mai aspră. Aerul fiind însă mai curat, corpul uman primește puteri, cari îl inviorează. La șes, dincontră, aerul nu are curățenia necesară, din care cauză nici oamenii, cari locuiesc pe aceste locuri, nu au spiritul așa de limpede, nici iuțea în mișcări; ei sînt poate mai bine hrăniți — locuind locuri mai fertile — dar sînt mai greoi.

În al doilea rînd influențează asupra popoarelor *starea materială* în care trăesc. Cel sărac muncește din greu ca să poată trăi. Cucît va fi mai silitor, cuatît mai ușor va rezista. *Activitatea* aduce după sine *avere*, aceasta însă dă naștere la lux și la desfrîu.

Rar popor a putut rezista — după îmboșgățire — a nu face excese. Pentru ilustrarea acestei afirmațiuni voi indica cîteva exemple din istoria gînteii latine.

Unde este imperiul roman, care a stăpînit odinioară lumea?

Unde a ajuns Spania, care a adunat comorile lumii noi?

Romani au dispărut, și din ei am rășărit noi popoarele latine; unele din aceste popoare, cum este de exemplu cel spaniol, a ajuns deja în mizerie și decădere. Cauzele: luxul, lenea, și emigrările.

Cutoatecă întregă America centrală și de sud este populată de popoarele gînteii latine, cari cu amestecul popoarelor autohtone au format noi popoare, acestea nu au ajuns la vigoarea popoarelor anglo-saxone din America de nord. Ele fiind însă în formațiune, după exemplele statelor unite, formează confederațiuni de state, cari mai curînd sau mai tîrziu vor contribui, ca unirea în conducere să se efectueze, deși unirea de limbă îi unește pe toți chiar astăzi. În privința stării materiale să luăm exemple dela popoarele anglo-saxone, cari sînt religioase și foarte muncitoare, nu risipesc avuțiile, și

Foiță originală.

Evoluția și Creațiunea

— Reflexii —
de AUREL POPOVICI.

Din cele tratate pînă aici ușor ne putem forma o judecată dreaptă asupra așaziselor contradicții între știință și religie.

Toate neînțelegerile în chestia aceasta provin ori din ignoranță ori din superficialitate.

Dle Vladimirescu! Pentru a putea înțelege pe deplin sf. Scriptură, trebuie să studiem și puțină exegetică, căci altfel e pierdere de timp tîlmăcirea atît de bizară a Bibliei în senzul că: „numai cei proști și săraci vor moșteni împărăția cerului”. Dar, ca să nu trec totuși așa ușor peste toate acestea, trebuie să mai notez că:

Pentru a putea înțelege în general orice carte, e delipsă să fim în curat cu contextul și cu conexiunile ei logice, psihice și istorice. Trebuie să cunoaștem mai departe starea *externă*, precum și împrejurările între cari au trăit autorul cărții: timpul, limba, patria, succesiunea evenimentelor și împrejurările de viață ale persoanelor descrise; să ținem cont dealtăparte și de starea și împrejurările *interne* ale autorului: intențiunea, scopul, natura, caracterul, dispoziția sufletească și cultura lui.

Numai cu o cunoștiință bazată a acestora, putem tîlmăci istoria vremurilor demult apuse. Și trebuie să avem în vedere acest lucru, cuatît mai

mult la explicarea sf. Scripturii, fiind aceasta compusă exclusiv numai din scrieri ocazionale. Pelîngă toate astea se mai recere pentru înțelegerea sf. Scripturii și o îndămîneală specială în stilul și modul ei de vorbire, pentru că avem de lucru cu o carte veche, de 2000—3000 ani, cu un chrisov isvorît din mijlocul unor popoare orientale, cari și astăzi difer de noi, atît de mult, prin modul lor special de gîndire.

Unde mai adaugem și însușirile așanumite biblice: metaforele, alegoriile, metonimiile, sinecochele și dese parabole, pilde, hiperbole, precum și simbolurile, tipurile, antropomorfismele, antropopatismele, antropopoeziile*) etc.

Dacă toate acestea le avem în vedere, și dacă pedeașupra mai ținem cont și de aceia, că traducerile din sf. Scriptură — ales cele românești — nu prea sînt fidele cu textul original; și dacă în cele din urmă nu ne vom dimite a smulge din întreg contextul biblic unele citațiuni izolate de toate antecedentele și consecvențele, ușor vom putea înțelege, dle Vladimirescu, că bogatul nu se osîndește pentru bogăția lui, ci pentru că deneagă lui Lazăr cel neputincios și fărîmăturile ce cad de pe masa lui încărcată. Pecît e de greu, dle Vladimirescu, să treacă funia, sau cămila, prin

*) *Antropomorfism* e o prezintare biblică, prin care atribuim lui Dumnezeu formă și trup omeneșc (ochi, braț, deget, barbă etc.); *antropopatism* e cînd atribuim lui Dumnezeu simțăminte și patimi omenești (milă, răbdare, minie etc.) ear *antropopoezism* e cînd îi atribuim acțiuni omenești (privire, gîndire, memorie, lupte, bătăi etc.)

urechile acului, peatît i-ar fi de ușor bogatului a permite celui lipsit folosirea fărîmăturilor ce lui îi sînt de prisos.

În sf. Scriptură, nu numai că nu se eschid cei bogați dela împărăția cerului, ci, dimpotrivă, se învață că prin o avere, bine folosită (în senz creștinesc), ușor putem să ne mîntuim.

Ce privește viața originală, în sf. Scriptură se zice apriat, că spre aceia se recere o deosebită chemare; și că nu este dată pentru partea mare a ominiiei. Viața virginală ni-se recomandă ce-i drept ca o viață mai perfectă decît viața conjugală, dar și căsătoria se declară de o instituție divină; însuși Christos sfințește nunta dela Cana prin prezența sa.

Enunțiațiunea dlu Vladimirescu, că numai pentru cei proști e rezervată împărăția cerului, ce o deduce din citatul: „fericiți sînt cei săraci cu duhul” (inima), mă tot mir cum poate pași cineva în public cu astfel de aserțiuni, neconsumabile.

A pune apoi religiunea creștină pe aceiași treaptă cu mohamedanismul, budhismul și confucianismul, și a deduce de aici, că religiunea lui Isus Christos propagă în omenime idei fataliste, nu-i aceasta o vădită ignoranță? Nu mai inzist și asupra acestora, deocamdată. Dealtmîntrelea în întreg tratatul dlu Vladimirescu despre creațiune (partea II-a) se confundă pretutindenea *instituția* cu *persoanele*.

În fine trebuie se mai amintesc, că pentru a putea comenta sf. Scriptură, sau în general orice

la caz de nevoie, nu sînt lipsite nici de sentimentul lor de datorie cître patrie.

În al treilea rînd influențează asupra popoarelor *educația*. Un individ fără educație este stingac în mișcările sale, întogmai ca un copil, care începe a umbla. Tot așa și un popor. Deaceia este de datoria noastră, a intelectualilor, a-l conduce pe căile sigure ale culturii, deoarece o turmă fără conducători se risipește. Prin conferințe, șezători, școli de adulți, bibliotecă populare etc. mijloace indicate și de alții în atîtea rînduri, se pot face lucruri mari. Prin ele se va îndruma poporul pe calea adevărată a mîntuirii sale. Poporul nostru — fiind un popor nou — are necesitate de o educație îngrijită. Până acum nu este tîrziu a-l conduce; orce sfat bun îl primește, și dupăcît îl cunosc — afară de unele excepții — nu este nici alcoolic.

Flagelul acesta, care decimează și degenează omenirea, nu s'a încuibat încă în sinul poporului nostru, căci ar fi trist afară din cale, ca un popor tînar să aibă deja acest viciu, deoarece atunci vom avea întru adevăr oviață efemeră pe acest pămînt.

Dincontră, lipsiți de acest viciu, generațiile vor fi sănătoase și viguroase, și, unde este vigoare, este și viață.

Să căutăm, deci, a dezvolta starea materială și educația poporului nostru, deoarece locul pe care îl ocupăm este un loc sănătos și plăcut, care ne-a adăpostit în timpul atîtor secole și ne-a păstrat ființa noastră actuală.

(București)

Ilie Bogdanu.

Țăranul nostru.

I.

E dovedit, că toate popoarele, ce s'au strecurat pe acest pămînt, și-au avut hotărîrea încredințare, că: omul e făcut de Dumnezeu, și că omul e socotit ca cea mai de căpe-

tenie lucrare dumnezească; ear Dumnezeu a făcut pe om cu o hotărîre anumită și că omul are aici pe pămînt o deosebită chemare, căci cartea „facerii“ ne istorisește: că pe om l-a înzestrat Ziditorul cu un suflet care-î chip și asemănare dumnezească, și l-a împodobit cu un trup hotărît spre cucerire, a căruî frunte e pururea ridicată a privi la cele înalte.

cel mai mare bun al omului e mintea desăvîrșită. Leul întrece pe om în tărie, calul prin iuțime, cîntec drăgălaș produc și paserile, trup au și copacii codrului, instinctul sau boldul de viață nu lipsește nici vermicilor, și totuși omul e superior tuturor făpturilor.

Mintea fiind cel mai înalt dar dumnezeesc, trebuie să urmăim înțeleptului Seneca care glăsuiește: Cel ce folosește mintea în chip mai potrivit și își dă silință a și-o desăvîrși, acela își întemeiază fericirea și aici și în lumea cerească.

Mintea are să subjuge patimile și pornirile rele ale omului.

Strămoșii noștri, Romanii, numiau strătul cel deasupra al pămîntului „humus“, ear omului îi ziceau „homo“ și noi l-am numit „om“.

Dovadă că strămoșii noștri erau oameni cuminți, căci puseră pe om în legătură cu pămîntul; ear în cartea „facerii“ ni-se spune ales: că din pămînt s'a plămădit omul cel dintăi. Și tot ce este din pămînt, earăși în pămînt trebuie să reîntoarcă. Viața și moartea sînt îmbinate, deci acest pămînt e și leagănul și mormîntul neamului omenesc.

Noi — Romanii — sîntem din neam agricultor. La noi plugul stătea pururea în mare cinste. Istoria ne spune că cu 2660 de ani 'nainte: Romul, întemeietorul nostru strămoșesc, prinse de coarnele plugului și trasă breazdă adîncă în jurul celor șapte coline și întemeiază cetatea Roma, ear breazda plugului închipuia zidul cu care mai apoi se oculi cetatea.

(Sfîrșit).

Tot din viața strămoșilor noștri ni-se dovedește că Romanii dedeau mare cinste plugului, căci pela anul 460 înainte de Cristos, adecă cu 2367 de ani mai 'nainte, avuseră Romanii război cîrîcen cu Equanii, și aceștia erau aproape să-î cuceriască, ear senatul roman,

Popa și paiul.

(Din popor).

lerte-mă D-zeu, că n'ar trebui să spun, dar dac'am apucat-o, trebuie s'o dau mai departe.

A fost un popă, sfințit de bătrînețe. Acel popă avea obiceiul să-și însemne mai din vreme evanghelia ce trebuia s'o citiască în biserică, punînd un paî în carte.

Și era pomenit de bun lucrul acela, că sfîntul părinte deschidea la paî, și spunea din graî.

Dar s'a întîmplat odată, că crîznicul, vrînd să facă și el ceva, a tras paîul din carte, și s'a dus mai departe. . . .

Venînd rîndul evangheliei, popa binecuvîntă și zice:

— Așa scrie 'n carte! și caută după paî. . .

Și ca să mai opăcească pe credincioși pănăce află citania, mai zice odată cu glas rărit:

— Așa scrie 'n carte. . . .

Un creștin, nerăbdător, se pune să-l întrebă pe popa:

— Ce scrie 'n carte, părinte?

— Așa scrie 'n carte, fătui meu: să i-se fure straiu cui mî-a furat paîu. . . .

Don Ramiro.

strîmtorat, alesă de dictator, sau poruncitor cu putere nehotărîta, ca să-î scape de vrăjmași, pe un anume Cincinatus, om de neam ales, și solia senatului îl află la moșia sa ținînd de coarnele plugului, și investindu-l ca pe un domnitor, îl ridicară într'o căruță aurită, și poirniră cu el spre Roma, unde a fost primit cu mare cinste.

preot Sinisie Bistreanu.

IGIENĂ.

— Despre îmbrăcăminte. —

de

Dr. Gheorghe Crăniceanu.

Foaea rusească „Niva“ (1875) caracterizează astfel costumul românesc: Pecît de simplu e Moldoveanul la mîncare, peatit îi place a se fîli cu îmbrăcămîntea sa. Hainele lui sînt amestecate cu malorusc și cu turcesc. Costumul bărbătesc se compune din caftan de micaton (demicon), dar la bogați, de mătasă. Cei bogați se încing cu briuri țercate, deasupra de briu se mai încing și cu o curea lată, împodobită cu bumbi, și altele. Pantaloni sînt de micaton, sau de postav, și mai cu seamă albaștri și tare largi. Deasupra pe caftan, peptar din materie pistriță cu blană. Hainele bărbătești de earnă sînt: peptar, cojoc de oae și cușmă de miel. Moldovenii de rînd poartă părul pănă pe spate, dar barba e totdeauna rasă; peptul și gîtul sînt totdeauna descoperite*).

Femeile poartă de obicei rochie de ciț, de lînă sau de mătasă. La sărbători îmbracă încă pe deasupra rochiei o cațaveică cu blană. Femeile bătrîne leagă capul, înloc de tulpan colorat, cu pînză albă (ștergar, peșchir, năframă); fetele umblă cu capul gol.

În județele de munte, cînepa și lînă servă de bază pentru îmbrăcămîntea sateanului, dar și pînza de bumbac, fiindcă cere mai puțină muncă. Industria casnică mai produce: scoarțe, plocaturi, pături, sarici de lînă albă, dimie albă pentru itari și neagră pentru zeghi.

Cămașa e scoasă peste itari și în multe părți și peste pantalonii de lînă, dar îndeobște ea se poartă pe sub acești pantalonii, nădragi etc.

Am văzut însă la unii munteni poalele cămeșii desprinse de pe la briu, încît se încingeau cu ele ca și femeile cari au poalele desprinse de ciupag.

* Rusiî într'una din anecdotele lor privitoare la Romanii zic: Cînd a făcut Dzeu pe Moldovean, acesta era așa de gros, încît la căderea lui din cer i-s'a rupt cămașa la pept și de atunci umblă tot cu peptul gol.

Economie.

Să apărăm paserile.

În Friaul, conform unui conspect oficios, într'un an, pe timpul migrărilor 206,832 paseri au căzut de pradă în bucătăriile gurmanzilor.

Și ce cugetați că au fost nescari uli, șoimi, sau vulturî răpitori? Nu!

În strîntoarea dela Montegrado 3 vinători în trei zile au prins în lațuri 14000 de rîndunele pe seama — stomacului.

Focularul modei și al eleganței, Parisul, conform unui conspect oficial, într'un singur an a mistuit 32000 mierle, granguri, sturzi, și 114000 ciocîrlii. Într'un timp, cînd demonul modei a împănă cu aripi de ciocîrlii pălăriile damelor, într'o singură prăvălie din această metropolă a modei au sosit spre vînzare 400.000 părechii de aripi de ciocîrlii.

Pîtpălăcii, cei mai drăguți locuitori ai luncilor și ai sămănăturilor, cad cu milioanele, ear alte paseri cu miliardele cad pradă popoarelor sudice.

Da, pentru că moda și stomacul sînt o groaznică potestate.

Și cui nu-î sînt de ajuns aceste argumentări aduse din lumea depărtată, a celuiia îi aduc și altele din însuși orizontul ochilor săi, din faptele crunte ale copilăriei noastre, denunțîndu-mă însuși pe mine și pre conșcolarii mei, pentru că așa ne impune judecata obiectivă.

Astfel ne cunoaștem mai bine faptele noastre, și așa ni-se dă ocaziune a ne îndrepta, a ne îndruma unul pe altul în favorul binelui comun,

de care avem să ne folosim, și să nu așteptăm intervenirea rece a străinului, care e mai demult teorii preocupat de interes fie material fie moral.

Deci, acuzațiilor dimpreună cu mine, nu vă fie lucrul jenant, și nici să nu mă osîndiți că vă aduc de mîna în fața judecătorei publice.

Cănta din prezent și faptele noastre bune din viitor să ne fie salvatori!

Fraților conșcolari, vă aduceți aminte cum primăvara, nici bine nu ne-am depus cartea de citire și tăblița, știți cum treceam din fugă gardurile, și ne întreceam care să ajungem mai îngrabă la cuibul privighitoarei. Urmă de cuib n'a mai rămas în gard, dar nici privighitoarea n'am mai văzut-o și nici n'am mai auzit-o nicăiri...

Apoi earăși tot din fugă eșiam dintr'o vale într'alta la niște salcimi și ulmi din capul satului, că Ion știe un cuib de logocel cu 5 ouă, unu cu 4 pui de presură „de zburate“, și nu departe la plațul lui Nea Mitru, între niște spinii albi, unu de sfrîncioc cu pui pilegi, golășei.

De ocară și dojana părinților n'am mai avut recoare; toată bucuria ne-au fost jafurile cuiburilor de păsări, chinuite în mină, în sinuri, și spînzurate de aripă, de picioare; se svîrcoliau sărmanele îndreapta și înstînga, pinăcînd li-s'a stîns și ultima schintee de viață.

Cutrăeram izlaurile, pădușile, și ne urcam cînd într'o gîrnită, cînd într'un ulm, cînd într'altul, ca veverițele, după cuiburi.

Apoi ajunși la sălcile și răchitele Cărașului, vai de sărmanii pițigoii, dacă n'am mai știut ce face cu ei, îi aruncam în riu, pentru că creștele puilor de pupăză ne-au fost mai drage.

În sat, arși de soare, cu hainele sfîrticate, zgrăbălași din creștet până în tălpi, mai bombardam și cuiburile rîndunelilor, și zburătuream cu petri vrăbiile de pe drumuri, după cari ne vîram și sub șindilele și cornii dela acoperișul caselor.

Bieteke vrăbi, locuitoare sub un acoperiș cu noi, erau condamnate la cele nemaipomenite învizitii, pentru că ni-se spunea, că sînt cu „sufleți“.

Nici azi nuștiu că ce sufleți păcătoși pot fi resuflările vrăbiilor, osîndite chiar și de moșnegii cu pletele cărînte.

Că le vedem gostindu-se și ele la masa hoarelor de casă, sau pre jirada de grîu, încă nu e cauză a le perzeca, pentru că le vedem nîtrîndu-se și cu insecte.

Despre puii cionții de cosași, pe cari abia îi puteam aștepta seara la cină, ca să-i văd ce-mi scot din straiță: pițpălaci ori cristei, nici nu mai fac vorbă.

Forestier Victor Pascu.

CORESPONDENȚE.

Dela Societatea acad. „România Jună“ din Viena.

Tuturor studenților români li-se aduce următoarele la cunoștință:

Societatea academică „România Jună“, însuflețită de dorul să vadă întreaga studențime română organizată, spre înleznirea conlucrării efolide în anumite chestiuni de interes general, a decis să ia inițiativa pentru ținerea unei **conferințe de delegați** a tuturor studenților și societăților academice române, care conferința va fi lipsită de orice caracter politic. Scopul acestei conferințe este, afară de cunoașterea reciprocă și strîngerea legăturilor de frăție, arangearea de congrese regulate studențești rom., apoi alegerea unui comitet central studențesc român, și eventual edarea unui ziar, care va reprezenta numai interesele studenților români din toate părțile. La această conferință vor lua parte numai delegații fiecărei societăți academice și grupurilor de studenți neorganizați în societăți, și anume cite 3 dela fiecare, spre a înlezni dezbaterile și luarea deciziunilor. Seara după conferință am dori să aranjăm, spre întărirea solidarității studențimii noastre, o convenire festivă a tuturor studenților români de pretudindenți, la care îi invităm cu toată dragostea, nu numai pe aceștia, ci și pe acele persoane cari poartă viu interes pentru progresul tinerimii noastre universitare, mai ales, deoarece în cazul unei participări destul de mari la această convenire, am dori să întreprindem cu toții excursiuni la locurile istorice. Locul pentru conferință și convenire va fi probabil Iașul, ear timpul: finea lui Iulie sau începutul lui August st. n.

La invitarea noastră au răspuns deja cele mai multe societăți academice, făcîndu-ne și diferite propuneri, pentru cari le mulțumim frățește; mai departe rămîne, ca și celelalte societăți și grupuri de studenți să binevoiască a ne răspunde.

Apelăm deci cu căldură și pe această cale la toate societățile surori și la ceialalți studenți, cari încă n'au putut răspunde la apelurile noastre oficioase, către cari nu ne-am putut adresa privatim, necunoscîndu-le adresa, să răspundă definitiv la propunerea noastră celmult până în 8. Iulie st. n., ca pe baza acestor răspunsuri să putem întreprinde definitiv pașii necesari.

Toate scrisorile sînt a se adresa la Soc. acad. „România Jună“, Viena VIII. Florianigasse 12.

Cu toată dragostea pentru „România Jună“:

Președintele: Secretarul I:
Gavril Teleagă, Dimitrie Marmeliuc,
stud. în drept. stud. în litere.

CRONICA.

Festivalul Porumbescu, serbat aici în Oravița Duminecă la 21. c. n., a fost demn de memoria duosului nostru cîntăreț. La parastasul, oficiat în biserica românească din Oravița montană, au participat atît intelectualii cit și toate trei chorurile românești din localitate. Vorbirea părintelui Aurel Iana, din Maidan, a fost pătrunzătoare. Răspunzoriile le-au cîntat, frumos, elevii școlii primare. Seara, la concertul, așiat din bună vreme, deși multă lume n'a putut participa din cauza ploii torențiale, atît chorurile cit și d-șoarele M. Dragoescu, D. Trailă și violonistul Carol Kanz, au cîntat, cu evlavie, tot compoziții d'ale mestrului comemorat. După terminarea programului — splendid, doctorul M. Gropșianu, președintele chorului românesc din Oravița mont., condus cu atîta dibăcie de conservatorul I. Lang, a citit o telegramă a prietînului cîntării românești Ion Micu Roșu, cu care s'a și încheiat, pela mezul nopții, acest festival, a cărui reușită se datorește înțelepciunii și destoiniciei arangeatorilor acestei festivități.

Advocat Dr. Gheorghe Dobrin, un purtător de grijă de cele obștești, a petrecut o zi între noi.

S'a luat hotărîre, că la festivitățile, ce se vor arangea aici din prilejul adunării generale a Societății fondului de teatru rom., se va reprezenta și „Sezătoarea“ doctorului Tib. Brediceanu, ce s'a dat și în Sibii cu mare succes.

Duminecă au fost realesi deputați ai sinodului eparhial, în cercul Săscii, subprefectul Petru Corcan și doctorul Ion Mangiuca, a căror mandate, dela alegerile regulate, rămăseseră în urma unui protest — neverificate.

„Reuniunea de citire și cîntări“ din *Sasca montană* încă a arangeat Lună, la Rusalii, un parastas în biserică, ear după amezăzi, la orele 5, o ședință festivă întru comemorarea compozitorului nostru Ciprian Porumbescu.

În numărul de față se termină foiletonul bravului nostru colaborator Aurel Popovici, ținut la un nivel științific, care îi face cinste. Reflexiile d-sale la „Evoluția și Creațiunea“ teologului Dr. M. Vladimirescu au fost citite cu interes, scoțînd la iveală multe adevăruri eterne, ce vor contribui la educația multor cititori d'af noștri. Colaboratorul nostru Dr. M. Vladimirescu ne avizează din Cernăuț, că-și are deja terminat, și încurînd ne va trimite, un răspuns la aceste reflexii. Tonul polemicei acestor doi cărturari e ținut, cu demnitate, în sfera principiilor, fără cea mai mică alunecare în abisul personalităților, ce nicicînd nu vom îngădui să-și sfredeliască vr'un loșor în programul revistei noastre.

La examenul din limba română, la școala civilă din localitate, au făcut băeții multă gimnastică mentală, deslăcînd în toate măruntaele sale cadavrul limbei românești, spre a îndestuli astfel cerința planului de învățămînt, ce resuflă prin plămînilor profesorului, învășînd, cum i-se poruncește, să știe școlarii de clasa I—II toate propozițiile coordonate *copulative, explicative, disjunctive, adversative,*

conclusive ș. a. m. d., par'că vorbiau păsărește. Așa-i planul, n'ai ce-i face.

Astăzi d. a. fiind terminate toate examenele, la serbarea de încheiere a anului școlar, se va arata și publicului minunatele exerciții militare, ce ăstan au fost introduse, cu folos, și la această școală secundară. Vom reveni.

Un biet țaran, Ion Buia din Forotic, ne scrie: „Am fost lmbiat să-mi asigur și eu boii la „Plugarul“ din Cacova, și mi-a părut rău să dau 4 coroane. La o lună de zile am păgubit 400 cor., mi-au picat boii într'un mortişag. Să nu mai facă nimeni ca mine“. Românului tot mai tîrziu îi vine mintea.

Duminecă a fost decorat la *Anina* cu crucea de argint pentru merite bravul slujbaș al Societății franceze a Căilor ferate Francisc Poruci, care a slujit cu credință 40 de ani.

Serbarea de încheiere a anului școlar la Claustrul rom. catolic din Oravița a fost împreunată și cu o expoziție de lucru manual și îndelniciri de pictură.

La conferința din *Mercina* a învățătorilor din tractul Oraviții, comisarul școl. konzistorial Gheorghe Jianu a arătat învățătorilor mai multe cărări ale școlii moderne, combătînd mehanismul de nici o treabă, care a împedecat, atîta amar de vreme, propășirea culturală a poporului nostru.

Prospecte în limba rom. pentru vilegiatură în valea Oraviții „Bányavölgy“ se capătă la Direcțiunea băilor.

A apărut „Sentinela“ cîntărilor bisericesti rom. de preotul militar Terențiu Bugaru (Timișoara). Vom reveni.

Caldura dogoritoare, seceta înfiorătoare, a urnit întreagă Valea Cărașului din țîșini. Duminecă se cutremura văzduhul de rugămîntea după ploae a țărănimii, ce înalbise țarinile. Din toate satele au ieșit bieții oameni „cu litia“; la *Cacova* a ținut litia 7 ore, dela 9 ore dim. până la 4 ore d. a. Însfîrșit s'a deschis cerul și s'a vărsat ploae asupra lanurilor insetate. Am simțit cu toții bunătatea Stăpînului de sus. Înțelegem rostul acestor procesiuni, ce au menirea să îmblînzască instințele, dar nu înțelegem: de ce nu le dă îngînd preoților să iese vr'odată cu crucea, nu numai cînd au să ceară, ci și cînd au să dea; bunăoară să dea mulțumită Ziditorului după o recoltă îmbelșugată. Ori în cazul din urmă nu ne-am prezinta și mai demni de mila Creatorului?

Un bosneac se miră de țărăniile noștri, cum de nu stropesc pomii cu smîrcuri cu apă de sare, un mijloc sigur încontra omidelor, care în părțile noastre a pustiit pruniștea. În Bosnia se practică cu succes.

Trei țărani fără suflet din *Sălcîța* au bătut gornicii din *Vrani*, lăsînd pe unul mort. Făptuituri bestiale sînt dați pe mîna poliției.

La *Vrani* a fost ales de preot, cu toate voturile, teologul Alexandru Atnagea, un fiu al acestei comune frunțese.

În *Ticvaniul mare* și *Cărnecea* a fost atinsă de grindină o parte a hotarului.

Poșta Redacțiunii.

Dr. I. P. Criciova. În numărul viitor.
I. B. București. În curînd urmează epistolă.
Dr. Gh. C. Birlad. Epistolă urmează.
I. S. Arad. Cînd îi vine rîndul.

Poșta Administrațiunii.

Restanțerilor. Sîntem rugători! . . .
Dr. I. Gr. Unde să vi-se expedeze foaea?
A. B. Sasca. Am înțeles.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor responsabil: Alexandru Purgariu.

1537 sz. 1908 végrhtó.

Árverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a fehértemplomi kir. törvényszéknek 1908. évi 5889 számú végzése következtében Dr. Cigarean Livius oraviczabányai ügyvéd által képviselt Petean József kernécsai lakos javára Bozsán Akim kernécsai lakor ellen 46 kor. s járulékaik erejéig 1908. évi május hó 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 1620 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarha és közlegelői foglalások stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oraviczabányai kir. járás-bíróság 1908. évi V. 682/2 számú végzése folytán 46 kor. tőkekövetelés, ennek 1907. évi október hó 1-ső napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 45 kor. 73 fill.-ben bíróilag már megállapított költségek erejéig Kernécsán, az alperes lakásán leendő megtartására **1908. évi július hó 4-ik** napjának d. e. 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is le fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oraviczabányán 1908. évi június 20-án.

Sztánkovits Miklós, kir. bir. vgrhtó.

3500 sz. tlkvi 1908.

Arverés hirdeteményi kivonat.

A bozovicsi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy „Oraviciana” takarékpénztár végrehajthatónak Zarva Mária és társai végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében 4000 kor. tőke, ennek 1906. évi június hó 12-től járó 8% kamata, 155 kor. 60 fill. már megállapított és a jelen árverési kérvényért 10

koronában ezennel megállapított, valamint a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881. évi LX. t.-cz. 146. §-a értelmében az árverést elrendelte és közzé teszi, hogy a karánsebesi kir. törvényszék területén levő a prilipecki 13. ház 26. lapsz. tlkben foglalt Zarva Mária, Zsófia és Neda Vaszilie tulajdonát képező, de az 1881. évi LX. t.-cz. 156. §-a értelmében egészben elárverezendő következő ingatlanok: 1. 13. sz. ház és 224 □-öl házhely 1414 kor. megállapított kikiáltási árban nyilvános árverés útján elfognak adatni.

Az árverés megtartására határidőül **1908. évi július hó 15-ik** napjának délelőtti 8 órája Prilipeck községi házához azon megjegyzéssel tűzetik ki, hogy a fent körülírt ingatlanok ezen határnapon a kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok a kikiáltási ár 10%-át vagyis 141 korona 40 fillért készpénzben vagy az 1881., évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszeri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételárat három egyenlő részletben és pedig: az elsőt az árverés jogerőre jutása napjától számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 30 nap alatt és az utolsót ugyanazon naptól számított 45 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 5% kamatokkal együtt a bozovicsi kir. adóhivatal mint birói letétpénztárnál fizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog számíttatni.

Az árverési feltételek többi pontjaira kebelheti telekkönyvi hivatalban és Prilipeck község előljárásnak a hivatalos órák alatt megtekintethők.

Bozovics 1908. évi június hó 10-én.

Mészáros, kir. jbiró.

Casa Corporațiunii Nr. 781

din strada Goldschurf,

se vinde din mână liberă.

Informațiunile se pot căpăta la președintele Corporațiunii *Geza Rupp*.

3-3

Prezidiul.**Casa din colțul piațului**

vis-avis de Moara de foc, unde era mai înainte **debit de bere Pilsen, cu o ghetărie și podrum de recorit**, o dă în chirie, eventual o vinde din mână liberă, stăpina casei:

3-2

Antonia Petrovits.

Cine dorește să facă o călătorie de plăcere ieftină, bună și iute

în 6 zile la America

(Statele unite, Canada și Argentina), acela să ceară îndrumări în românește dela

Falk și Comp.

(secția românească)

Hamburg**Strada Raboisen 30.**

26-21

Aviz.

Aduc la cunoștința P. T. public românesc, că mî-am deschis în **Biserica albă (Fehértemplom) în Casa Kohl, în strada principală un**

Magazin cu articole de galanterie

comandate dela cele mai renumite fabrice:

Noutăți în articole de modă pentru dame și domniile
cravate, mănuși, cameși moderne de pique, umbrele, jabots, zabranicuri etc.

Pe lîngă **promptitudine, și prețuri absolut solide**, promit marelui public românesc, că mă voi arăta totdeauna vrednic de sprijinul, și încrederea fraților mei Români.

Cu distinsă stimă

Nicolae Miuța

negustor.

X-4